

HOEVE LICHTENBERG

● Vandaag, zondag en maandag wordt in het Sint-Pieters museum op de Lichtenberg uitgebreid aandacht geschonken aan de bevrijding van Maastricht, de voorbereidingen die het Nederlandse leger trof, de Duitse inval en gebeurtenissen in het Belgisch grensgebied.

● Op de binnenplaats staan legervoertuigen uit de collectie van Pierre Rieu.

● Openingstijden: 11.00 tot 17.00 uur. De hoeve is alleen te voet of per fiets bereikbaar vanaf parkeerplaats Luikerweg of vanaf De Lage Kanaaldijk.

Miets Morreau:

Miets Mourreau van het Sint-Pieters Museum (Hoeve Lichtenberg): „Niemand weet wie deze twee families zijn, ook de schenker van de foto niet. De kinderen moeten nog leven. Laten die zich alsjeblift melden. Mij ontroert het ook die Nederlandse vlag te zien. Ik heb de verhalen daarover altijd geloofd.”

Evacuées in de berg

De Tweede Wereldoorlog is de best gedocumenteerde aller tijden. Toch zijn er nog wel raadsels, leert een expositie in Hoeve Lichtenberg. Wie zijn bijvoorbeeld de geëvacueerde families die op nevenstaande foto uit de Sint-Pietersberg komen?

door Siebrand Vos

De raadselachtige foto midden op deze pagina werd onlangs geschonken aan het Sint-Pieters Museum, in de volksmond beter bekend als Hoeve Lichtenberg. Een museum dat binnen de Maastrichtse verhoudingen gerust uniek genoemd mag worden, leert een anekdote van twintig jaar geleden.

Na het eerste jaar kwam Miets Morreau, een van de drijvende krachten achter Hoeve Lichtenberg, wethouder Raymond Leenders zaliger tegen. „Wij hebben twaalf gulden winst gemaakt”, begint Miets. „Nou, de dikke lachte met alles waar hij mee schudden kon. Tot ik zei: ‘Welk museum in Maastricht maakt dan nog meer twaalf gulden winst? ‘Ha, da’s een goed!’”, zei hij. Want ja, wij kosten de overheid geen cent. Sterker, wij maken winst. Hoeveel musea kunnen dat zeggen? Al gebiedt de eerlijkheid te zeggen dat we een deel van de hoeve in bruikleen hebben gekregen van Natuurmonumenten.” Hoeve Lichtenberg is een eeuwenoude carreboerderij bij een voormalige uitkijkpost ten noorden van de ENCI. De toren brandde in de Franse tijd af, het woongedeelte wordt inmiddels verhuurd aan groepen. De rechervleugel is sinds twintig jaar in gebruik bij het Sint-Pieters Museum, een activiteit van de vijftien vrijwilligers tellende stichting Oud-Sint Pieter.

Zo'n vier à vijfduizend mensen komen jaarlijks een kijkje nemen bij het museum dat normaliter alleen op zondag is geopend - (laatste zondag april tot de eerste van november). Vorig jaar hadden ze met zesduizend bezoekers een uitschieter. Wie met Miets en echtgenoot Jo Morreau in gesprek raakt, begrijpt de onofficiële titel van de hoeve: 'Museum van mensen, dieren en verhalen.' De ene na de andere anekdote vliegt over tafel. Historisch onderbouwd, dat wel. Als

14 september 1944: twee geëvacueerde families verlaten hun schuilplaats

voor kalkbranderij Nekami aan de Mergelweg, waar nu speeltuin Merregelhoof zit. foto Stichting Oud Sint-Pieter

Miets iets te enthousiast van wal steekt, wordt ze meteen gecorrigeerd door Jo - die doorwrochte bijdrages levert aan het periodiek *Sint-Pieter vroeger en nu*. We nemen plaats aan een picknicktafel op de binnenhof, waar de komende dagen een groot aantal antieke legervoertuigen uit de collectie van Pierre Rieu worden uitgesteld. Vergeleken daarbij zijn de parafernalia in de tentoonstelling *65 jaar bevrijding van Maastricht* misschien niet zo bijzonder, de verhalen erachter zijn dat des te meer. Ook al zijn die zoals gezegd nog niet allemaal verteld.

De foto van twee geëvacueerde families intrigeert hen echt, begint Miets. „Niemand weet wie deze twee families zijn, ook de schenker van de foto niet. De kinderen moeten nog leven. Laten die zich alsjeblift melden. Mij ontroert het ook die Nederlandse vlag te zien. Ik heb de verhalen daarover altijd ge-

loofd.” Tijdens de bevrijding werd ook in de grotten de vlag gehesen en het volkslied gespeeld via een oude grammofoon, vult Jo aan. De Sint-Pietersberg figureert in veel Maastrichtse verhalen uit de Tweede Wereldoorlog. In de oorlogsjaren maakten alle partijen er op een of andere manier gebruik van. Was het niet als route om neergedaalde piloten en joden door te sluiten (het verzet) dan wel om er een Duitse rakettenwerkplaats te willen inrichten (Organization Todt), *De Nachtwacht* veilig op te bergen (Nederlandse overheid) of springstof te stelen van de ENCI (Belgische verzetsgroep Witte Brigade, met assistentie van de bewakers). In de berg was ook de zender Radio Margriet verborgen. Jo: „Die werd gebruikt om aan Londen weersvoorspellingen door te geven van het weerstation op het dak van de HBS in de Helmstraat.” Niet onbelangrijk was natuurlijk de functie van schuilkelder. Het EN-

CI-archief in de berg en de kelders van Slavante boden plaats aan tientallen Maastrichtaren. Voor duizenden anderen werd ruim voor het eind van de oorlog het Sint-Pietersbergplan opgesteld. Plan was om 45.000 van de 70.000 Maastrichtaren beschutting te kunnen bieden tegen oorlogsgeweld, maar zoveel zochten er uiteindelijk bij lange na niet hun heil in die laat-

ste dagen. Verschillende voorwerpen uit deze periode worden voor de gelegenheid tentoongesteld. Voor de samenstellers was het handig dat inmiddels ook geboren en getogen Sint-Pieteraren de weg naar het museum weten te vinden. Jo: „Die dachten eerst: ‘Och, die mensen zijn niet van Sint-Pieter, dat zijn Maastrichtaren die even komen vertellen hoe het hier was.’

Zij zijn er nu wel achter dat wij heel veel onderzoeken en komen nu dingen brengen.” Miets: „Sinds er digitale camera's zijn, krijgen we ook veel kopieën van foto's. Daar zijn we erg blij mee.”

Zie ook de elf delen *Sint-Pieter vroeger en nu*. Te bekomen bij kiosk en boekhandel. Info: www.oudsintpieter.com.